LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS

(2012. gada 25. janvāris)

par Grieķijas piešķirto atbalstu labības audzētājiem un labības nozares kooperatīvajām sabiedrībām

Nr. SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09)

(izziņots ar dokumenta numuru C(2011) 9335)

(Autentisks ir tikai teksts grieķu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2012/320/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad ieinteresētās personas ir aicinātas iesniegt savas piezīmes saskaņā ar Līguma 108. panta 2. punkta pirmo daļu ([1]), un ņemot vērā šīs piezīmes,

tā kā:

I. PROCEDŪRA

(1) Komisija 2008. gada 18. novembrī pa e-pastu saņēma informāciju par atbalstu, ko Grieķijas valsts, iespējams, piešķīrusi labības audzētājiem un labības nozares lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām. Iespējamais atbalsts sniegts bezprocentu aizdevumu veidā. Komisija 2008. gada 21. novembra vēstulē lūdza Grieķijas iestādēm sniegt informāciju par šo atbalstu.

(2) Komisija 2008. gada 24. novembra vēstulē sūdzības iesniedzējam lūdza iesniegt aizpildītu sūdzības veidlapu. Šo veidlapu Komisija saņēma 2009. gada 8. janvārī.

(3) Ņemot vērā iesniegto sūdzības veidlapu un to, ka Grieķijas iestādes nebija sniegušas atbildi uz tās 2008. gada 21. novembra vēstuli, Komisija 2009. gada 23. janvārī tām nosūtīja otro vēstuli, kurā pieprasīja informāciju par šo pasākumu. Grieķijas iestādes līdz vēstulē noteiktajam termiņam nesniedza atbildi, un Komisija 2009. gada 24. martā tām nosūtīja atgādinājumu.

(4) Grieķijas iestādes 2009. gada 14. maijā Komisijai nosūtīja vēstuli, sniedzot tikai ļoti ierobežotu informāciju par atbalstu, attiecībā uz kuru bija iesniegta sūdzība. Komisija 2009. gada 11. jūnijā Grieķijas iestādēm nosūtīja otro informācijas pieprasījumu, kurā bija sīkāki jautājumi par iespējamo valsts atbalstu.

(5) Grieķijas iestādes 2009. gada 20. jūlijā lūdza pagarināt attiecīgās informācijas sniegšanas termiņu līdz 2009. gada 30. augustam. Komisija 2009. gada 23. jūlija vēstulē piekrita šim termiņa pagarinājumam. Grieķijas iestādes 2009. gada 1. septembra e-pasta vēstulē lūdza pagarināt šo termiņu par vēl vienu mēnesi. Komisija 2009. gada 14. septembra vēstulē piešķīra otro termiņa pagarinājumu līdz 2009. gada 30. septembrim.

(6) Vairāk nekā divus mēnešus pēc noteiktā termiņa Komisija joprojām nebija saņēmusi atbildi, un 2009. gada 1. decembrī tā Grieķijas iestādēm nosūtīja atgādinājumu, dodot tām vēl vienu mēnesi informācijas sniegšanai. Atgādinājumā Komisija vērsa Grieķijas iestāžu uzmanību uz to, ka, ja tās neatbildēs noteiktajā laikā, Komisija pieprasīs sniegt šo informāciju (ar "rīkojumu sniegt informāciju") atbilstoši Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai ([2]) (*), 10. panta 3. punktam. Turklāt 2010. gada 26. janvārī šī lieta tika iekļauta nepaziņoto atbalstu reģistrā ar numuru NN 3/10.

([1]) OV C 90, 22.3.2011., 11. lpp.

([2]) OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.

(*) Vēlāk EK Līguma 88. pants. No 2009. gada 1. decembra EK Līguma 87. un 88. pantu aizstāja ar Līguma par Eiropas Savienības darbību attiecīgi 107. un 108. pantu.

(7) Komisijas noteiktais termiņš pagāja, bet Grieķijas iestādes nebija sniegušas nekādu informāciju. Tādēļ 2010. gada 10. martā Komisija pieņēma lēmumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 10. panta 3. punktu, pieprasot Grieķijas iestādēm sniegt nepieciešamo informāciju.

(8) Grieķijas iestādes atbildēja 2010. gada 19. martā. Savā atbildē tās apgalvoja, ka esot sniegušas atbildi uz Komisijas 2009. gada 1. decembra vēstuli savā 2010. gada 9. februāra vēstulē. Komisija 2010. gada 17. maija vēstulē Grieķijas iestādēm nosūtīja vairākus papildu jautājumus. Tā lūdza arī sniegt pierādījumu tam, ka iestādes 2010. gada 9. februārī Komisijai bija nosūtījušas vēstuli. Pa to laiku Komisija no sūdzības iesniedzēja saņēma papildu informāciju par attiecīgo atbalstu. Tādēļ 2010. gada 18. jūnijā Komisija Grieķijas iestādēm nosūtīja papildu vēstuli, dodot iespēju sniegt komentārus par jauno informāciju. Grieķijas iestādes atbildēja uz Komisijas 2010. gada 17. maija vēstuli, bet nesniedza pierādījumus tam, ka tās 2010. gada 9. februārī Komisijai būtu nosūtījušas vēstuli. Grieķijas iestādes 2010. gada 30. septembrī atbildēja uz Komisijas 2010. gada 18. jūnija vēstuli.

(9) Komisija 2010. gada 15. decembra vēstulē Grieķijai paziņoja par savu lēmumu uzsākt Līguma 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru attiecībā uz šo atbalstu. Grieķijas iestādes 2011. gada 21. janvāra vēstulē sniedza savus komentārus par Komisijas 2010. gada 15. decembra lēmumu. Komisija 2011. gada 5. maija vēstulē Grieķijas iestādēm nosūtīja dažus papildu jautājumus, uz kuriem tās atbildēja 2011. gada 6. jūnijā.

(10) Komisijas lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([3]). Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt savas piezīmes par šo pasākumu. Komisija saņēma vienas ieinteresētās personas piezīmes, kura apgalvoja, ka attiecīgie pasākumi ir nelikumīgi. Par šīm piezīmēm tika paziņots Grieķijas iestādēm, kuras pēc tam iesniedza savas piezīmes 2011. gada 1. decembra vēstulē.

II. SĪKS ATBALSTA APRAKSTS

II.1. Sūdzība

(11) Komisija 2008. gada 18. novembrī pa e-pastu saņēma informāciju par atbalstu, ko Grieķijas valsts, iespējams, piešķīrusi labības audzētājiem un labības nozares lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām. Saskaņā ar šo sūdzību iespējamais atbalsts sniegts kā bezprocentu aizdevumi EUR 150 miljonu apmērā, kas piešķirti labības nozares lauksaimniecības kooperatīviem.

([3]) Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

II.2. Vēsturiskā informācija

(12) Saskaņā ar Grieķijas iestāžu sniegto informāciju 2008. gadā Grieķijas lauksaimnieki apsēja par 60 tūkstošiem hektāru (600 tūkstošu *stremmata*) kukurūzas vairāk nekā iepriekšējā gadā. Tas radīja ievērojamu kukurūzas pārprodukciju, kam sekoja kukurūzas cenas samazināšanās. Tāda pati situācija bija ar kviešiem. Ievērojot šo faktu un ekonomisko krīzi, Grieķijas valdība nolēma sniegt atbalstu Grieķijas lauksaimniekiem.

(13) Saskaņā ar Grieķijas iestāžu apgalvoto atbalsts tika piešķirts audzētāju organizācijām, piemēram, lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām (LKA). Finanšu krīzes dēļ lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām nebija ne nepieciešamo līdzekļu lauksaimnieku ienākumu atbalstam, ne pieejas finanšu tirgiem, lai samaksātu aizdevumus. Grieķijas iestādes tālāk apgalvoja, ka, ja 2008. gada ziemā kooperatīvi būtu pārdevuši izaudzētās labības daudzumam atbilstošu labības daudzumu, cenas ievērojami pazeminātos un audzētāji ciestu smagus zaudējumus. Tādēļ labības cenu krituma novēršanas un minimālo ienākumu nodrošināšanas lauksaimniekiem nolūkā Grieķijas valdība nolēma lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām un netieši lauksaimniekiem (kuri savu produkciju bija piegādājuši kooperatīviem) piešķirt atbalstu, proti, valsts garantētu aizdevumu ar procentu likmes subsīdiju. Saskaņā ar Grieķijas iestāžu sniegto informāciju lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām piešķirto aizdevumu summas pēc tam tiktu nodotas audzētājiem par lauksaimniecības kooperatīvu apvienību 2008. gadā iegādātās vai saņemtās labības daudzumu. Ieilgušās labības tirgus krīzes dēļ Grieķijas iestādes pagarināja šo aizdevumu atmaksai noteikto termiņu līdz 2010. gada 30. septembrim.

II.3. Atbalsta shēma

(14) Grieķijas iestādes ir pieņēmušas vairākus lēmumus, ar kuriem tiek īstenots atbalsts.

(15) Grieķijas ekonomikas un finanšu lietu ministra 2008. gada 8. decembra Lēmums Nr. 56700/B.3033 cita starpā paredz šo:

"1. pants. Ar šo tiek sniegta atļauja tādu aizdevumu procentu likmes subsīdijai, kurus finanšu iestādes 2008. gadā ir piešķīrušas vai piešķirs lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām (LKA) un primārajiem lauksaimniecības kooperatīviem Grieķijā, lai tos samaksātu audzētājiem par 2008. gadā iegādāto vai saņemto labības daudzumu. Attiecīgie aizdevumi tiks subsidēti no to piešķiršanas datuma. (..)

3. pants. Attiecīgo aizdevumu termiņš būs no to piešķiršanas datuma līdz atmaksāšanas datumam, kas nedrīkst būt vēlāk kā 2009. gada 30. septembrī. (..)"

(16) Grieķijas ekonomikas un finanšu lietu ministra 2008. gada 9. decembra Lēmums Nr. 2/88675/0025 cita starpā paredz šo:

"1) Grieķijas valsts sniedz 100 % garantiju tādu aizdevumu nodrošināšanai, kurus finanšu iestādes 2008. gadā piešķirs lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām (LKA) un primārajiem lauksaimniecības kooperatīviem Grieķijā, lai samaksātu audzētājiem par 2008. gadā iegādāto vai saņemto labības daudzumu saskaņā ar Likuma Nr. 2322/1995 nosacījumiem. Uz finanšu iestāžu 2008. gadā LKA un primārajiem lauksaimniecības kooperatīviem piešķirtajiem aizdevumiem labības iegādei no to piešķiršanas datuma attiecas šā lēmuma nosacījumi. Aizdevumu, kuri jau ir vai tiks piešķirti, kopējā summa nedrīkst pārsniegt EUR 150 miljonus. (..)

3) (..) Ja aizdevuma neatmaksātā daļa netiek atmaksāta līdz tās atmaksas termiņam, šī summa kļūst par nokavētu un samaksājamu maksājumu. Lai valsts varētu bankām atlīdzināt garantētās prasības, tām trīs mēnešu laikā no aizdevuma termiņa beigām ir jāiesniedz pamatojošie dokumenti, kas norādīti ekonomikas un finanšu lietu ministra pieņemtajā Lēmumā Nr. 2/478/0025/04.01.2006. (*Valdības Vēstnesis*, II sērija, Nr. 16/13.01.2006)."

(17) Ar ekonomikas un finanšu lietu ministra pieņemto 2009. gada 29. septembra Lēmumu Nr. 46825/B.2248 un 2009. gada 2. oktobra Lēmumu Nr. 2/69591/0025 aizdevumu atmaksai noteiktais termiņš tika pagarināts līdz 2010. gada 30. septembrim.

(18) Lauku attīstības un pārtikas ministra 2008. gada 9. decembra Lēmums Nr. 8264 paredzēja summas EUR 150 miljonu apmērā piešķiršanu 57 lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām. Tajā bija atsauce arī uz 2008. gada 12. novembra Valsts komisijas lēmumu par aizdevumu EUR 150 miljonu apmērā piešķiršanu lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām un to biedriem.

(19) Saskaņā ar Grieķijas iestāžu 2010. gada 19. martā nosūtīto vēstuli visus šos aizdevumus (izņemot vienu) piešķīra *Agricultural Bank of Greece* (turpmāk – "*ATE Bank*"). Grieķijas iestādes piebilda, ka valsts piešķirtā procentu likmes subsīdija un garantija labības nozarē bija nepieciešama, lai pārvarētu 2008. gadā labības pārprodukcijas izraisīto cenu kritumu Grieķijā. Šajā vēstulē Grieķijas iestādes pauda viedokli, ka valsts piešķirto kredītlīniju nevar uzskatīt par valsts atbalstu, jo tā nedz izkropļoja vai apdraudēja konkurenci, nedz arī ietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm. Grieķijas iestādes piebilda, ka atsevišķi audzētāji no šā pasākuma guva minimālu labumu.

(20) Saskaņā ar Aizdevuma līguma, kas noslēgts starp *ATE Bank* un LKA ("Aizdevuma līgums"), 1. pantu *ATE Bank* piešķirto aizdevumu aizņēmējs drīkst izmantot tikai 2008. gadā izaudzētās labības iegādei vai pieņemšanai.

(21) Attiecībā uz aizdevuma piešķiršanas noteikumiem Grieķijas iestādes norādīja, ka aizdevuma procentu likme bija 12 mēnešu Grieķijas Valsts kases obligācijām (kuras tika izlaistas tieši pirms datuma, no kura sāka aprēķināt procentus) piemērojamā procentu likme plus 30 %. Tās turklāt apgalvoja, ka starp *ATE Bank* un LKA noslēgtais Aizdevuma līgums ietvēra nosacījumu, kas paredzēja, ka tajā nav iesaistīts valsts atbalsts. Šis nosacījums paredz, ka: "Ar šo aizņēmējs uzņemas pienākumu pirms aizdevuma izmaksāšanas parakstīt papildnolīgumu ar Grieķijas valsti, kuru šim nolūkam pārstāv Banka, par produktiem, blakusproduktiem un citu kustamu mantu, ko aizņēmējs iegādāsies par šo aizdevumu, un par visām precēm, kas atrodas viņa īpašumā vai pārvaldībā, saskaņā ar Likuma 2844/2000 nosacījumiem." Citiem vārdiem sakot, LKA sniedz šo nodrošinājumu valstij (ko pārstāv *ATE Bank*), un to veido LKA iepirktie produkti, izmantojot aizdevumu.

(22) Finanšu ministra vietnieks 2010. gada 26. oktobrī pieņēma Lēmumu Nr. 2/21304/0025. Saskaņā ar šo lēmumu:

"A. Lauksaimniecības kooperatīvu apvienībām (LKA) un primārajiem lauksaimniecības kooperatīviem Grieķijā, kuri saskaņā ar ekonomikas un finanšu lietu ministra vietnieka Lēmumu Nr. 2/88675/0025/9.12.2008 ir saņēmuši Grieķijas valsts garantētos aizdevumus, ir jābūt iespējai pārstrukturēt Grieķijas valsts garantētos aizdevumus, kuru atmaksas termiņš ir 2010. gada 30. septembris, saskaņā ar minēto lēmumu, ievērojot turpmāk minētos nosacījumus.

Pārstrukturētā aizdevuma kopējais termiņš ir pieci gadi, maksājumi jāveic reizi pusgadā (pamatsumma un procenti), pirmā iemaksa jāveic 2011. gada 30. martā, bet pēdējā – 2015. gada 30. septembrī.

Turklāt līdz atmaksas termiņa beigām katrs aizņēmējs Grieķijas valstij maksā nodrošinājuma summu 2 % apmērā no pašreizējās neatmaksātās aizdevuma daļas. Nodrošinājuma pirmā summa jāsamaksā pēc tam, kad 2011. gada 30. martā tikusi veikta pirmā iemaksa.

Ar šo tiek atcelti esošie papildu nodrošinājumi labības veidā par labu Grieķijas valstij.

Pārstrukturētā aizdevuma procentu likme ir likme, kādu katra finanšu iestāde piemēro tādas pašas kategorijas aizdevumiem. (..)"

III. GRIEĶIJAS SNIEGTĀS PIEZĪMES

(23) Grieķijas iestādes savā 2011. gada 21. janvāra atbildē apgalvoja, ka gan procentu likmes subsīdija, gan valsts garantija aizdevumiem jāskata, ņemot vērā Komisijas paziņojumu "Valsts atbalsta pasākumu Kopienas pagaidu shēma, lai veicinātu piekļuvi finansējumam pašreizējās finanšu un ekonomiskās krīzes apstākļos" ([4]) (turpmāk – "pagaidu shēma"). Jo īpaši tika apgalvots, ka attiecīgie aizdevumi tika piešķirti 2008. un 2009. gada finanšu un ekonomiskās krīzes laikā un bija paredzēti šīs krīzes pārvarēšanai.

(24) Grieķijas iestādes arī uzskatīja, ka lielā galasaņēmēju (kooperatīvu biedru) skaita dēļ ieguvums no bezprocentu aizdevuma katram saņēmējam bija tik mazs, ka to nevar uzskatīt par tādu aizdevumu, kas varētu izraisīt konkurences izkropļošanu.

(25) Visbeidzot, Grieķijas iestādes apgalvoja, ka katra aizņēmēja pienākums maksāt nodrošinājuma summu 2 % apmērā saskaņā ar ministra Lēmumu Nr. 2/21304/0025/26.10.2010 pierāda, ka valsts atbalsts nav bijis.

(26) 2011. gada 1. decembra vēstulē Grieķijas iestādes atkārtoja vairākus argumentus, kuri tika iesniegti procedūras laikā par šo pasākumu īstenošanas vajadzību un tās iemesliem. Tās arī apgalvoja, ka ministra Lēmuma Nr. 2/21304/0025/26.10.2010 izdošana un procentu likmes piemērošana aizdevumu pārstrukturēšanas laikā (likme, kādu katra finanšu institūcija piemēro tādas pašas kategorijas aizdevumiem) liecina par to, ka procentu likmes subsīdija nebija atbalsts. Tās piebilda, ka laika posmā no 2009. gada līdz 2011. gada 28. novembrim valsts piešķirto procentu likmes subsīdiju apmērs bija EUR 7 762 113.

IV. ATBALSTA NOVĒRTĒJUMS

IV.1. Atbalsta esamība Līguma 107. panta 1. punkta izpratnē

(27) Saskaņā ar Līguma 107. panta 1. punktu ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(28) Pirms novērtējuma par to, vai attiecīgā atbalsta shēma atbilst Līguma 107. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, turpināšanas Komisija vēlas norādīt, ka, ievērojot šo nosacījumu, jāpārbauda divi atbalsta shēmas aspekti: a) procentu likmes subsīdija un b) valsts garantija.

IV.1.1. *Procentu likmes subsīdija*

(29) Procentu likmes subsīdija, kuru Grieķijas valsts piešķīra kooperatīviem saskaņā ar ministra Lēmumu Nr. 56700/B.3033/8.12.2008, atbilst visiem Līguma 107. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Subsīdiju piešķir Grieķijas valsts, un tā sniedz nepārprotamu priekšrocību, jo faktiski tā aizdevumu pilnībā padara par bezprocentu aizdevumu. Atbalsta tiešie saņēmēji ir kooperatīvi. Tomēr, ievērojot to, ka, piešķirot aizdevumus, valsts nolūks bija palielināt Grieķijas lauksaimnieku ienākumus, mākslīgi paaugstinot cenu par labību, ko audzētāji pārdod kooperatīviem, lauksaimnieki (audzētāji) ir atbalsta netiešie saņēmēji. Visbeidzot, ir ievērots arī selektivitātes noteikums, jo atbalsta saņēmēji ir tikai šie kooperatīvi un galarezultātā –lauksaimnieki, kuri 2008. gadā Grieķijā iegādājās vai izaudzēja labību. Procentu likmes subsīdija tika piešķirta pirms ministra Lēmuma Nr. 2/21304/0025/26.10.2010 piemērošanas un pirms aizdevumu pārstrukturēšanas, kad bija noteikts, ka pārstrukturētajam aizdevumam piemērojamā procentu likme ir likme, kādu katra finanšu institūcija piemēro tādas paša kategorijas aizdevumiem.

(30) Attiecībā uz "konkurences izkropļošanas" noteikumu saskaņā ar Tiesas judikatūru jau pats fakts, ka kāda uzņēmuma konkurētspēja tiek nostiprināta attiecībā pret konkurējošiem uzņēmumiem, piešķirot tam ekonomiskas priekšrocības, ko šis uzņēmums citādi nesaņemtu, veicot savu parasto uzņēmējdarbību, norāda, ka pastāv konkurences izkropļošanas risks ([5]). Uzņēmumam sniegts atbalsts var negatīvi ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, ja šis uzņēmums darbojas tirgū, kas ir atvērts Kopienas iekšējai tirdzniecībai ([6]). Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru nav tāda sliekšņa vai procentuālā daudzuma, par kuru mazāku tirdzniecību starp dalībvalstīm var uzskatīt par neietekmētu. Pat salīdzinoši mazs atbalsts vai salīdzinoši neliels uzņēmumu skaits uzreiz nenozīmē, ka nav ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm ([7]). Labības nozarē pastāv ievērojama Kopienas iekšējā tirdzniecība. Tādēļ šis pasākums, iespējams, var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(31) Ievērojot iepriekš minēto, šķiet, ka attiecībā uz procentu likmes subsīdiju ir ievēroti visi 107. panta 1. punktā izklāstītie nosacījumi.

([4]) OV C 16, 22.1.2009., 1. lpp. Šis paziņojums tika grozīts 2009. gada oktobrī (OV C 261, 31.10.2009.).

([5]) Tiesas spriedums lietā 730/79, *Philip Morris Holland BV* pret Eiropas Kopienu Komisiju, (1980) ECR 2671.

([6]) Jo īpaši sk. Tiesas spriedumu lietā 102/87, Francijas Republika pret Eiropas Kopienu Komisiju, (1988) ECR 4067.

([7]) Tiesas spriedums lietā C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, (2003) ECR I-7741. lpp., 81. punkts.

IV.1.2. *Valsts garantija*

(32) Ar ministra Lēmumu Nr. 2/88675/0025/9.12.2008 Grieķijas valdība nolēma kooperatīviem sniegt savu garantiju aizdevumiem, par kuriem noslēgti līgumi ar *ATE Bank*. Kopumā uz garantiju attiecas Līguma 107. panta 1. punktā paredzētie kritēriji. Kā norādīts Komisijas paziņojuma par EK Līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā ([8]) (turpmāk – "Paziņojums par garantijām") 2.1. iedaļā, garantijas, kuras tieši sniegusi valsts, var būt valsts atbalsts. Valsts garantijas priekšrocība ir tāda, ka ar šo garantiju saistīto risku uzņemas valsts. Šo risku valstij parasti atlīdzinātu atbilstošs nodrošinājums (paziņojuma par garantijām 2.2. iedaļa). Ja valsts atsakās no šāda nodrošinājuma, pastāv gan labums uzņēmumam, kuram tiek sniegta šī valsts garantija, gan tiek zaudēti valsts līdzekļi. Tādēļ šajā gadījumā garantiju sniedz no valsts līdzekļiem. Paziņojumā par garantijām turpmāk norādīts, ka, ja izrādās, ka valsts nemaz neveic ar garantiju saistītus maksājumus, tas tomēr var būt valsts atbalsts.

(33) Labums, kādu no garantijas guvuši LKA un lauksaimnieki kā galasaņēmēji, ir skaidrs: vismaz līdz 2011. gada 30. martam (sk. 22. apsvērumu) aizņēmējiem nebija jāmaksā attiecīgais nodrošinājums, kāds parasti būtu maksājams par attiecīgā riska atlīdzināšanu. Tāpat, salīdzinot ar situāciju bez garantijas, valsts garantija ļauj aizņēmējiem saņemt par finanšu tirgos parasti pieejamajiem noteikumiem labākus finanšu noteikumus aizdevumiem. Paziņojuma par garantijām 3.4. iedaļā sniegts visu to nosacījumu uzskaitījums, kādi jāizpilda, lai valsts atbalsta shēma netiktu uzskatīta par valsts atbalstu. Skaidrs, ka izvērtējamais pasākums neatbilst visiem attiecīgajiem noteikumiem. Piemēram, šķiet, ka šajā gadījumā nav ievēroti vismaz divi no šiem noteikumiem: attiecīgā garantija nesedz vairāk par 80 % no aizdevumiem, un aplūkojamā shēma nešķiet nepieejama finansiālās grūtībās nonākušiem aizņēmējiem.

(34) Kā minēts 29. apsvērumā, šā atbalsta tiešie saņēmēji ir kooperatīvi. Tomēr, ievērojot to, ka, piešķirot šos aizdevumus, Grieķijas valsts nolūks bija palielināt Grieķijas lauksaimnieku ienākumus, mākslīgi paaugstinot cenu par labību, ko audzētāji pārdod kooperatīviem, lauksaimnieki (audzētāji) ir atbalsta netiešie saņēmēji. Tāpat ir ievērots arī selektivitātes noteikums, jo atbalsta saņēmēji ir tikai tie kooperatīvi un lauksaimnieki, kuri 2008. gadā Grieķijā iegādājās vai izaudzēja labību.

(35) Uz "konkurences izkropļošanas" un "ietekmes uz tirdzniecību" noteikumiem attiecas tie paši nosacījumi, kas minēti 30. apsvērumā.

([8]) OV C 155, 20.6.2008., 10. lpp.

(36) Visbeidzot, Grieķijas iestādes apgalvoja, ka LKA valstij sniegtais papildu nodrošinājums, kā to paredz Aizdevuma līgums, liecina par to, ka atbalsta nav. Tomēr, kā Komisija aprakstīja lēmumā par procedūras uzsākšanu, šajā gadījumā tā nav šādu iemeslu dēļ: a) pirmkārt, ja kooperatīvi neatmaksā aizdevumus, valstij ir rīcības brīvība attiecībā uz to, vai izmantot vai neizmantot papildnolīgumos sniegtās tiesības; b) otrkārt, šķiet, ka papildu nodrošinājums nevarēja nodrošināt visu aizdevuma summu, jo cena, kādu LKA samaksāja lauksaimniekiem par labības iegādi (kas parasti būtu vienāda ar aizdevuma summu), ir augstāka par tirgus cenu.

(37) Jāpiebilst arī tas, ka šis papildnolīgums tika anulēts, pieņemot ministra Lēmumu Nr. 2/21304/0025/26.10.2010. Kā iepriekš minēts 22. apsvērumā, šo papildnolīgumu aizstāja ar 2 % nodrošinājuma maksājumu, kas veicams pirmās iemaksas datumā, proti, 2011. gada 30. martā. 2011. gada 7. jūnija vēstulē Grieķijas iestādes apgalvoja, ka saskaņā ar Paziņojumu par garantijām nodrošinājuma maksājums ir "drošā zona" maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuru atmaksāšanas spēju var ietekmēt nelabvēlīgi apstākļi. Šis arguments ir nepieņemams 38., 39. un 40. apsvērumā izskatīto iemeslu dēļ.

(38) Pirmkārt, 2 % nodrošinājuma maksājums tika noteikts tikai 2010. gada oktobrī un attiecās tikai uz 2010. gada septembrī atmaksājamajām summām. Pat tad, ja, *quod non*, mēs pieņemtu, ka šis nodrošinājums novērsa jebkādu valsts atbalsta elementu, līdz tam laikam valsts garantija joprojām būtu valsts atbalsts.

(39) Otrkārt, no ministra Lēmuma Nr. 2/21304/0025/26.10.2010 redakcijas izriet, ka LKA var izmantot attiecīgos noteikumus, bet tas nav obligāti (sk. 22. apsvērumu). Grieķijas iestādes attiecībā uz šo piebilda, ka faktiski aizņēmēji varēja izmantot attiecīgo noteikumu, jo, kā paredzēts Aizdevuma līguma 13. pantā, ja aizdevums nav atmaksāts līdz 2009. gada 30. septembrim, tad neatmaksāto summu trīs mēnešu laikā samaksātu valsts, un tā savukārt pret aizņēmēju ierosinātu lietu par administratīvu piedziņu. Arī šis arguments nav pieņemams: ja valsts neatmaksā maksājamās summas, nav pārliecības, ka tā ierosinās lietu pret sākotnējo parādnieku šo summu piedziņas nolūkā – tā vienmēr var izmantot iespēju to nedarīt.

(40) Visbeidzot, šķiet, ka 2 % nodrošinājums pats par sevi nav elements, kas saskaņā ar Paziņojumu par garantijām pierāda, ka valsts atbalsta nav, kā to apgalvo Grieķijas iestādes. Pat tad, ja mēs pieņemtu, ka visi šajā pasākumā iesaistītie saņēmēji bija mazie un vidējie uzņēmumi, kā to apgalvo Grieķijas iestādes, piemērojamā Paziņojuma par garantijām daļa ir 3.5. iedaļa. Šajā paziņojuma iedaļā paskaidrots, ka, lai garantija, kas sniegta tādas shēmas ietvaros, kas nosaka vienreizēju prēmiju, tiktu uzskatīta

par tādu, kas nav valsts atbalsts, jāizpilda visi pārējie 3.4. punkta a), b), c), e), f) un g) apakšpunktā minētie noteikumi. Kā jau paskaidrots 33. apsvērumā, šajā gadījumā nav izpildīti šie noteikumi: attiecīgā garantija sedz vairāk par 80 % no aizdevumiem, un aplūkojamā shēma nešķiet nepieejama finansiālās grūtībās nonākušiem aizņēmējiem.

(41) Ņemot vērā iepriekš minēto, attiecībā uz valsts atbalstu aizdevumiem ir izpildīti visi 107. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi.

IV.2. **Atbalsta saderība**

IV.2.1. *Vispārīgas piezīmes*

(42) Līgums pieļauj dažus izņēmumus no vispārējā valsts atbalsta nesaderības ar iekšējo tirgu principa, kas noteikts Līguma 107. panta 1. punktā. Skaidrs, ka daži no šiem izņēmumiem neattiecas uz šo gadījumu. Runa ir par izņēmumiem, kas paredzēti 107. panta 2. punktā, kas attiecas uz sociāla rakstura atbalstu, atbalstu, ko sniedz, lai atlīdzinātu dabas katastrofu izraisītus zaudējumu, un ar Vācijas atkalapvienošanu saistītu atbalstu.

(43) Tas pats attiecas uz Līguma 107. panta 3. punkta a), b) un d) apakšpunktā paredzētajiem izņēmumiem ar noteikumu, ka attiecīgais atbalsts nebija paredzēts ne tādu zonu ekonomiskās attīstības veicināšanai, kurās dzīves līmenis ir neparasti zems vai kurās ir nopietns bezdarbs, ne projektiem visas Eiropas interesēs vai kultūras un mantojuma saglabāšanas veicināšanai.

(44) Tādēļ vienīgais izņēmums, kuru var piemērot šajā gadījumā, ir Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta noteikums, kas paredz, ka atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm, var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Lai uz atbalstu attiektos šis izņēmums, atbalstam jāatbilst Savienības noteikumiem, kuri regulē valsts atbalstu. Lauksaimniecības nozarē šie noteikumi ir paredzēti Kopienas Pamatnostādnēs par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei 2007.–2013. gadā ([9]) (turpmāk – "lauksaimniecības pamatnostādnes").

(45) Saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju attiecīgā pasākuma nolūks bija atrisināt situāciju, kādu izraisīja Grieķijā 2008. gadā izaudzētās labības pārprodukcija. Grieķijas iestādes savā 2010. gada 19. marta vēstulē jo īpaši atzīst, ka viens no šā pasākuma nolūkiem bija "nodrošināt minimālus ienākumus audzētājiem".

(46) Turklāt, tā kā aizdevumi EUR 150 miljonu apmērā bija paredzēti, lai LKA iegādātos savu biedru izaudzēto labību (ministra 2008. gada 9. decembra Lēmums Nr. 8264), šķiet, ka atbalsts ir bijis piešķirts pēc izaudzētās produkcijas daudzuma.

(47) Grieķijas piešķirtā atbalsta veids nav paredzēts lauksaimniecības pamatnostādnēs vai citos Savienības noteikumos par šo priekšmetu, un Grieķijas iestādes nav apgalvojušas, ka tas būtu tajos paredzēts. Tādēļ šķiet, ka tas ir darbības atbalsts, kas bija paredzēts lauksaimnieku ienākumu palielināšanai, mākslīgi paaugstinot labības cenas. Savienības tiesību akti par valsts atbalstu stingri aizliedz šādus pasākumus.

(48) Jāatgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru darbības atbalsts, t. i., atbalsts, kura mērķis ir atbrīvot uzņēmumus no izmaksām, kuras parasti tiem rastos saistībā ar savas darbības ikdienas pārvaldību, principā kropļo konkurenci, jo, no vienas puses, atbalsts neveicina nevienas ekonomikas nozares attīstību un, no otras puses, tas sniedz saņēmējam mākslīgu finansiālu atbalstu, kas ilgstoši kropļo konkurences gaitu un ietekmē tirdzniecību tādā veidā, kas ir pretrunā kopējām interesēm.

(49) Konkrētāk, Eiropas Savienībā lauksaimniecības produktu tirgi tiek pilnībā regulēti ar tirgus kopīgo organizāciju (TKO) palīdzību. Viens no TKO uzdevumiem ir nodrošināt godīgu konkurenci starp attiecīgās nozares uzņēmumiem Eiropas Savienībā. Tirgus atbalsta pasākumi, tādi kā Grieķijas ieviestie un finansētie pasākumi, šķiet pretēji labības TKO mērķiem un, visticamāk, smagi izkropļos tirgus darbību.

(50) Kā Tiesa to ir vairākkārt uzsvērusi ([10]), ikviena dalībvalsts iejaukšanās tirgus mehānismos, izņemot tos iejaukšanās pasākumu veidus, kuri ir īpaši paredzēti Savienības noteikumos, rada risku traucēt tirgus kopīgo organizāciju darbību un sniegt negodīgas priekšrocības atsevišķām ekonomiskajām grupām Savienībā. Jo īpaši savā nesen pieņemtajā lēmumā ([11]) Tiesa vēlreiz norādīja, ka nozarē, kuru aptver tirgus kopīgā organizācija, it sevišķi, ja šī organizācija ir balstīta uz kopēju cenu režīmu, dalībvalstis, pieņemot vienpusējas normas, vairs nevar pat ražošanas un mārketinga stadijā ietekmēt cenas veidošanas mehānismu, ko nosaka kopīgā organizācija.

([9]) OV C 319, 27.12.2006., 1. lpp.

([10]) Sk., piemēram, Tiesas spriedumu lietā 83/78, *Pigs Marketing Board* pret *Redmond*, (1978) ECR 2347. lpp., 60. punktu.

([11]) Tiesas spriedums lietā C-283/03, *Kuipers*, (2005) ECR I-04255. lpp., 42., 49. un 53. punkts.

(51) Jānorāda, ka tādi valsts mehānismi cenu atbalstam kā apskatāmajā gadījumā apdraud kopējo cenu režīmu un plašākā nozīmē to mehānismu mērķi, kuri izveidoti ar Savienības noteikumiem par tirgus kopīgu organizāciju, pat tad, ja tie paredzēti lauksaimnieku ienākumu atbalstam.

(52) Visbeidzot, Komisija arī apsvēra to, vai var konstatēt, ka šis atbalsts atbilst Komisijas paziņojumam – Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai paredzētajiem noteikumiem ([12]). Tomēr pat tad, ja atbalsta piešķiršanas laikā saņēmējs bija grūtībās nonācis uzņēmums šo pamatnostādņu 2. iedaļas izpratnē (kas nav skaidrs), Grieķijas iestādes nav sniegušas nekādu norādi par to, ka attiecīgajā gadījuma tika ievēroti tajās noteiktie daudzie noteikumi, kas, iespējams, varētu attaisnot atbalsta sniegšanu konkrētam saņēmējam.

IV.2.2. *Pagaidu shēma*

(53) Atbalsta piešķiršanas attaisnošanas nolūkā Grieķijas iestādes min ekonomisko krīzi un nepietiekamo finansējuma pieejamību kooperatīviem. Komisija, apzinoties finanšu krīzes nopietno stāvokli, 2009. gadā pieņēma "Pagaidu shēmu" ([13]), kurā pasludināja par saderīgu ar iekšējo tirgu atbalstu, kas lauksaimniecības produktu primāro ražotāju gadījumā ir līdz EUR 15 000.

(54) Savā 2011. gada 21. janvāra vēstulē Grieķijas iestādes apgalvoja, ka gan procentu likmes subsīdija, gan valsts garantija aizdevumiem bija paredzēta pagaidu shēmas noteikumos. Jo īpaši tās apgalvoja, ka attiecīgie aizdevumi tika piešķirti 2008. un 2009. gada finanšu un ekonomiskās krīzes laikā un bija paredzēti šīs krīzes pārvarēšanai. Grieķijas iestādes piebilda, ka lielā galasaņēmēju (kooperatīvu biedru) skaita dēļ ieguvums no bezprocentu aizdevuma katram saņēmējam bija tik mazs, ka to nevar uzskatīt par tādu, kas izraisījis konkurences izkropļošanu. Visbeidzot, Grieķijas iestādes uzskatīja, ka saskaņā ar pagaidu shēmas 7. pantu tās noteikumi attiecas arī uz nepaziņotu valsts atbalsta shēmu gadījumiem.

(55) Komisija nevar pieņemt Grieķijas iestāžu sniegtos argumentus un uzskata, ka attiecīgajā gadījumā uz to neattiecas pagaidu shēmas noteikumi. Pirmkārt, 2009. gada 31. oktobrī pagaidu shēmas darbības joma tika paplašināta, lai tā ietveru lauksaimniecības produktu primāro ražošanu ([14]). Tādēļ pagaidu shēmu nevar piemērot valsts atbalsta pasākumu shēmām, kuras apstiprinātas pirms šā paplašinājuma stāšanās spēkā. Šajā konkrētajā gadījumā ministra Lēmuma Nr. 56700/B.3033/8.12.2008 1. pants nosaka, ka procentu likmes subsīdija attiecas uz aizdevumiem, kas ir vai tiks piešķirti 2008. gadā. Tādēļ minētie aizdevumi un līdz ar to arī valsts atbalsts bija piešķirti pirms 2009. gada 31. oktobra.

(56) Otrkārt, Komisija vēlas norādīt, ka attiecīgie pasākumi neatbilst pagaidu shēmā paredzētajiem noteikumiem, kuri nosaka, ka, lai šādu atbalstu varētu uzskatīt par saderīgu, tam jāattiecas uz visu lauksaimniecības nozari, nevis tikai viena produkta nozari, kā tas ir attiecīgajā gadījumā – uz labības nozari.

V. **SECINĀJUMS**

(57) Komisija atzīst, ka Grieķija ir nelikumīgi īstenojusi minēto atbalsta shēmu, pārkāpjot Līguma 108. panta 3. punktu. Tā kā šis atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu, Grieķijai jāslēdz šī shēma un no saņēmējiem jāpiedzen piešķirtais atbalsts.

(58) Individuāls atbalsts, kas piešķirts minētās shēmas ietvaros, nav atbalsts, ja tā piešķiršanas laikā ir ievēroti nosacījumi, kuri paredzēti atbalsta piešķiršanas laikā spēkā esošajā regulā, kas pieņemta saskaņā ar 2. pantu Padomes 1998. gada 7. maija Regulā (EK) Nr. 994/98 par to, kā piemērot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 92. un 93. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu ([15]).

(59) Individuāls atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar minēto shēmu vai jebkādu citu apstiprinātu atbalsta shēmu un kas tā piešķiršanas laikā atbilst nosacījumiem, kuri paredzēti regulā, kas pieņemta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 994/98 1. pantu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu šim atbalsta veidam piemērojamā maksimālā apmēra ietvaros,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Saskaņā ar ministra Lēmumu Nr. 56700/B.3033/8.12.2008 un Nr. 2/88675/0025/9.2.2008 labības audzētāju un labības nozares kooperatīvo sabiedrību labā paredzētā shēma, kas noteikta kā Grieķijas valsts garantēts aizdevums ar procentu likmes subsīdiju, ir valsts atbalsts. Šis valsts atbalsts, kuru Grieķija piešķīrusi nelikumīgi, pārkāpjot Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta 3. punktu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

2. pants

Saskaņā ar 1. pantā minēto shēmu piešķirtais individuālais atbalsts nav atbalsts, ja tā piešķiršanas laikā ir ievēroti nosacījumi, kuri paredzēti atbalsta piešķiršanas laikā spēkā esošajā regulā, kas pieņemta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 994/98 2. pantu.

([12]) OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.
([13]) Sk. 4. zemsvītras piezīmi.
([14]) Sk. pagaidu shēmas grozījumus (OV C 261, 31.10.2009., 2. lpp.).
([15]) OV L 142, 14.5.1998., 1. lpp.

3. pants

Individuāls atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar 1. pantā minēto shēmu vai jebkādu citu apstiprinātu atbalsta shēmu un kas tā piešķiršanas laikā atbilst nosacījumiem, kuri paredzēti regulā, kas pieņemta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 994/98 1. pantu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu šim atbalsta veidam piemērojamā maksimālā apmēra ietvaros.

4. pants

1. Grieķijai no saņēmējiem jāatgūst 1. pantā minētās shēmas ietvaros piešķirtais nelikumīgais atbalsts.

2. Atgūstamajās summās jāiekļauj procenti, kas aprēķināti no datuma, kurā atbalsts tika nodots saņēmēju rīcībā, līdz to faktiskās atmaksas datumam.

3. Procenti jāaprēķina pēc salikto procentu formulas atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 ([16]) V daļai.

4. No šā lēmuma paziņošanas datuma Grieķijai jāatceļ visi 1. pantā minētās atbalsta shēmas ietvaros vēl nesamaksātie maksājumi.

5. pants

1. Lēmuma 1. pantā minētā atbalsta piedziņa ir tūlītēja un efektīva.

2. Grieķija nodrošina, ka šis lēmums tiek izpildīts četru mēnešu laikā pēc tā paziņošanas datuma.

6. pants

1. Divu mēnešu laikā pēc šā lēmuma paziņošanas Grieķija iesniedz Komisijai šādu informāciju:

a) to atbalsta saņēmēju saraksts, kuri 1. pantā minētās atbalsta shēmas ietvaros saņēmuši atbalstu, un kopējā atbalsta summa, kādu katrs no tiem saņēmis;

b) kopējā summa (pamatsumma un procenti), kas jāatgūst no katra atbalsta saņēmēja;

c) šā lēmuma izpildei jau veikto un plānoto pasākumu sīks apraksts;

d) dokumenti, kas apliecina, ka atbalsta saņēmējiem ir pieprasīts atbalstu atmaksāt.

2. Grieķija turpina informēt Komisiju par valsts pasākumu īstenošanas gaitu šā lēmuma izpildes ietvaros tikmēr, kamēr nav pabeigta 1. pantā minētā atbalsta atgūšana. Tā pēc Komisijas pieprasījuma nekavējoties iesniedz informāciju par šā lēmuma izpildei jau veiktajiem un plānotajiem pasākumiem. Tā arī sniedz sīku informāciju par atbalsta summām un procentiem, kas jau atgūti no atbalsta saņēmējiem.

7. pants

Šis lēmums ir adresēts Grieķijas Republikai.

Briselē, 2012. gada 25. janvārī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Dacian CIOLOŞ

([16]) OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.